

مقایسه تاثیر پذیری کنش های اجرایی و توجه انتخابی از موقعیت ایجاد کننده اضطراب اجتماعی در نوجوانان دختر دارای اضطراب اجتماعی بالا و پایین

الهه صادقی*؛ دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی

دکتر ندا نظر بلند؛ استادیار دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید بهشتی

دکتر سعید قنبری؛ استادیار دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید بهشتی

مقدمه: پژوهش حاضر با هدف مقایسه عملکرد کنش های اجرایی و توجه انتخابی در دو گروه نوجوانان دارای اضطراب اجتماعی و نوجوانان نرمال در شرایط ایجاد کننده اضطراب اجتماعی، تاثیر پذیری این دوکنش را از اضطراب اجتماعی مورد سنجش قرار گرفت.

روش: روش پژوهش در این مطالعه از نوع نیمه آزمایشی با گروه مقایسه بود. داده ها ی جمع آوری شده در فرایند پژوهش با استفاده از شاخص های آمار توصیفی مانند میانگین، انحراف استاندارد و ... توصیف شد و نتایج حاصل از مقایسه دو گروه با تی تست (تی مستقل و وابسته) با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: یافته ها نشان داد که اضطراب اجتماعی در گروه آزمایش با اضطراب اجتماعی بالا در مقایسه با گروه نرمال به طور معناداری افزایش یافته است و کنش های اجرایی و توجه انتخابی نیز در گروه آزمایش با اضطراب بالا و گروه آزمایش با اضطراب پایین به طور معنا کاهش یافته است. نتایج: این پژوهش نشان داد که در گروه آزمایش، اضطراب اجتماعی، کنش های اجرایی و توجه انتخابی در موقعیت اضطراب زای اجتماعی بالا و پایین تاثیرپذیری متفاوتی را نشان می دهند.

بحث و نتیجه گیری: پژوهش حاضر را کلیه دانش آموزان دبیرستان های دخترانه شهر تهران، پایه ششم تا نهم (گروه سنی ۱۲ تا ۱۵ سال) تشکیل می دهند. در این پژوهش از روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله ای، جهت انتخاب نمونه استفاده شد. کلیه دانش آموزان شرکت کننده در این پژوهش شامل (۳۰۰ نفر) در یک جلسه عمومی،

مقیاس سنجش اضطراب اجتماعی را جهت غربالگری و شناسایی دانش آموزانی که مشکل اضطراب اجتماعی دارند، تکمیل کردند و در مرحله بعد کسانی که نمره تراز شده آنها در این مقیاسها ۱/۵ انحراف استاندارد بالاتر یا پایین تر از میانگین بود (شامل ۲۵ نفر از کرانه بالا و ۲۵ نفر از کرانه پایین) انتخاب شدند و مورد کاربردی آزمایشی قرار گرفتند. ابتدا سیاهه اضطراب اجتماعی بر روی ۳۰۰ نفر (دختران نوجوان دانش آموز) اجرا شد و سپس افرادی که نمره تراز آنها ۱/۵ انحراف استاندارد بالاتر یا پایین تر از میانگین باشد به ترتیب به عنوان گروه اضطراب اجتماعی بالا و پایین انتخاب شدند. توضیح اینکه اگر تعداد افرادی که در هر کرانه، در این بازه قرار می گیرند به ۲۵ نفر نمی رسید، تعداد افراد نمونه اولیه افزایش می یافت تا حدی که این شرط فراهم گردد. بنابراین ۲۵ نفر در گروه اضطراب بالا و ۲۵ نفر در گروه اضطراب پایین قرار گرفتند که پس از انجام تست ریون برای تعیین اینکه هوش بهنجار دارند، هر کدام از این گروه در یک جلسه فردی و بدون موقعیت اضطراب زای اجتماعی بسته کاربردی (آزمون استروپ- آزمون حافظه کاری و آزمون برج لندن) را انجام دادند. سپس با فاصله زمانی دو هفته مجددا در شرایط اضطراب زای اجتماعی (در شرایطی که افراد حاضر از طریق ویدئو پروژکتور عملکرد آزمودنی را مشاهده می کردند)، بسته کاربردی را اجرا کردند. آنگاه نتایج عملکرد شناختی دو گروه در شرایط اضطراب زا و فاقد اضطراب با یکدیگر مقایسه شد. لازم به ذکر است که کیفیت اضطراب زا بودن موقعیت ایجاد کننده اضطراب اجتماعی قبلا توسط محققین بر روی گروه پایلوت و از طریق سنجش عملکرد های فیزیولوژیک مرتبط با اضطراب آنها مورد بررسی قرار گرفته است و پس از اثبات اضطراب زا بودن شرایط، استفاده شد. از این میان ۲۵ نفر از دانش آموزانی که در پرسشنامه هراس اجتماعی (کانور و همکاران، ۲۰۰۰) نمرات بالا و ۲۵ نفر از دانش آموزانی که در این پرسشنامه نمرات پایین را به دست آوردند، آزمون رنگ - واژه استروپ (استروپ، ۱۹۳۵)، آزمون حافظه کاری و کسلر و آزمون برج لندن (TOL) (شالیس، ۱۹۸۲) را اجرا نمودند.

واژه های کلیدی: اضطراب اجتماعی، کنش های اجرایی، توجه انتخابی، نوجوانان.